

110 ÉVE SZÜLETETT
EMLÉKSOROK GESZLER GYÖRGY TANÁR ÚRRÓL¹

(1913–1998)

A hatvanas évek közepén volt szerencsém Geszler György Tanár Úrnál kb. 4 évig összhangzattant tanulni a XI. kerületi (akkor 6-os körzeti, ma Weiner Leó) zeneiskolában. Születésének 90. évfordulóján lezajlott megemlékezések, melyek többnyire zeneszerzői munkásságát méltatták, előhívták bennem emlékeimben máig elevenen élő tanári alakját.

„Én vagyok Magyarország legnagyobb zeneszerzője” - tette próbára az új növendékek humorérzékét, s huncut mosollyal figyelte, hogy mikor esik le a húszfillér az első megrökönyödés után a tanítványoknál. Nagyon magas, az akkori szegényes idők közepette is elegáns megjelenésű úr volt. Nemcsak külsejében. Soha nem hallottam, hogy a hangját felemelte volna. Semmiféle negatív élményem nem volt vele kapcsolatban. A dilettáns, feladatát megoldani képtelen zeneszerző növendék sokadik értetlenkedő és okvetetlenkedő kérdése után is csak annyit mondott: „aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul”. Az igényességet nem tette egyenlővé a kegyetlen szigorúsággal. Nem okozott az embernek feszültséget, szorongást, de érdekes módon ez nem volt akadály a eredményes haladásnak. Az összhangzattani szabályokat fejből diktálta le saját fogalmazásban, briliáns stílusban. Még véletlenül sem fordult elő, hogy kettő

¹ Első megjelenés: Parlando 1998/2. szám

szeksztet mondott volna második szekszt helyett (mint ahogy ma, sajnos, az is így használja az akkordok sorszámneveit, aki egyébként nem mondana „ötkerület”-et

ötödik helyett.) Elképesztően hosszú (legalábbis akkor nekem annak tűnt) írásbeli példákat adott fejből, és pár perc múlva tévesztés nélkül megismételte. Az ember egy életre megtanulta a szólamvezetésben a zongorán a közöshang megtartásánál a szabályt a kalaptű-hasonlattal („képzeld el, hogy a közöshangot játszó ujját egy kalaptűvel rögzítjük, nem mozdulhat el, csak a többi”).

Bevallom, ezt a hasonlatot én is szoktam használni, de a mai növendéknek előbb el kell magyarázni, mi is az a kalaptű? A tradíció továbbélése, a régi világ levegője érintette meg az embert, amikor álzárlat helyett néha csalzárlatot mondott. Látom, ahogy jellegzetes mozdulattal lecseréli szemüvegét és közel hajol a füzetéhez, villámgyorsan átfutja a feladatot (van összehasonlítási alapom: a hozzánk látogató szakmabelinek ehhez háromszor annyi időre volt szüksége), s diadalmasan (de sose bántóan) felkiált, ha tiltott párhuzamot talál. Szemében, szája szélén ott bujkált a mosoly. Hangja árnyaltan rezonált, karcmentes, olajosan sima volt. Jellegzetes nevetésére emlékezve ma is megvidámodik az ember. Gyakran mondta, hogy az egyes hangnemeknek a zeneszerzők számára határozott karaktere, színe van. Pl. a C- dúr a puritán egyszerűség, a G- dúr takaros, az F -dúr a pasztorális, a Fisz-dúr a piros, míg a Gesz-dúr bordó.

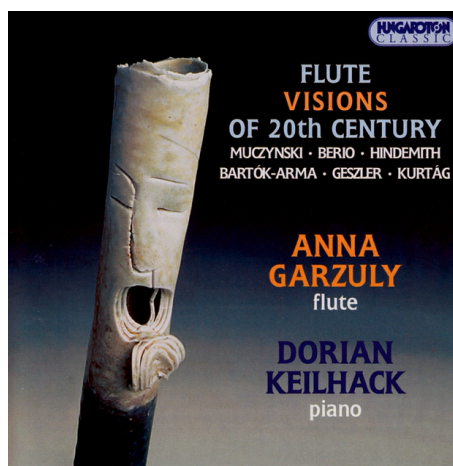
Sonata coordinata: I. Allegretto (4:07)

Sonata coordinata: II. Larghetto (3:01)

Sonata coordinata: III. Allegro animato (3:55)

Erzsébet Tusa · István Lantos · György Geszler · László Zempléni · Péter Mérei

© 2001 HUNGAROTON RECORDS LTD. Released on: 2001-07-27

Vision (15:03)

Geszler György: Visions

Garzuly-Wahlgren Anna (fuvola) és Dorian Keilhack (zongora)

© 1996 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Hommage à Vasarely
MUSICA OPTICA No. 1
Vivienne Keilhack und Dirk Keilhack PIANO DUO gewidmet GESZLER György
 (*1913)

Primo

Secondo

© Copyright 1996 by Editio Musica, Budapest
 Printed in Hungary

Z. 13 768

[Five Vasarely Pictures No. 1: Toccata geometrica \(4:41\)](#)

[Five Vasarely Pictures No. 2: Cubes \(4:08\)](#)

[Five Vasarely Pictures No. 3: Globes \(2:05\)](#)

[Five Vasarely Pictures No. 4: Points \(4:38\)](#)

[Five Vasarely Pictures No. 5: Prisms \(5:49\)](#)

[Two Machine-Etudes No. 1: Rhythm of the Rails \(3:05\)](#)

[Two Machine-Etudes No. 2: Humming Top \(1:56\)](#)

[Musica Optica: No. 1 \(3:48\)](#)

[Musica Optica: No. 2 \(4:33\)](#)

[Musica Optica: No. 3 \(5:19\)](#)

[Architectonic Construction \(13:49\)](#)

[Intervallenetuden No. 1, Op. 11: Sept-Etude \(2:13\)](#)

[Intervallenetuden No. 2, Op. 11: Secund-Etude \(1:05\)](#)

[Intervallenetuden No. 3, Op. 11: Quart-Etude \(3:42\)](#)

[Prelude and Fugue in B Major \(3:02\)](#)

[György Geszler_Preludium Es-Dur \(1:46\)](#)

Büszke volt négy szép, tehetséges lányára. Büszke volt rá, hogy a zenetörténetben (Bach és Sosztakovics után) ő a harmadik, aki 24 prelúdium és fúgát komponált. Az akkori zenepolitika felülről eldöntötte, ki juthat szóhoz, ki nem. Ő a kirekesztettek közé tartozott. Hozzánk, gyerekekhez ez annyiban ért el,

hogy csodálkoztunk, más hangverseny a nagyobb termekben zajlik, Gyuri bácsi műveinek meghallgatására egy családi méretű osztályterembe kaptunk meghívást, egyébként Almásy László játszott, nagyszerűen. Egyszer pedig szövetségi gyűlésről jött közvetlenül órára, s eléggé dohogó hangulatban volt, de szemmel láthatóan nem velünk volt baja, hanem a rossz hírekkel, amiket ott kapott a műveivel kapcsolatban.

Rengeteg tanítványa állta meg kiválóan a helyét a Zeneakadémián, főiskolákon. Figyelemmel kísérte pályafutásukat. Idős korában, mikor már nagyon megromlott a látása, s régi tanítványa az utcán megszólította, előfordult, hogy a hangjáról ismerte csak fel. Mindig nagyon örült az ilyen találkozásoknak, kikérdezte az illetőt, mivel foglalkozik, hogy halad. Sokan nyilatkozták, hogy máig abból élnek, amit nála tanultak. Tanításban is maradandót alkotott.

Dr. Bruckner Adrienne